

Water en sanitatie in Vietnam

Sanitatie is één van de sectoren die in Vietnam achterlopen. Het land heeft zich de afgelopen jaren economisch enorm ontwikkeld, met een gemiddelde groei van 7,5 procent de afgelopen vijf jaar. Uit de statistieken zou echter blijken dat meer dan 95 procent van de plattelandsbevolking op dagelijkse basis het risico loopt op ziektes als een gevolg van fecale orale besmetting. De economische gevolgen voor Vietnam, vanwege deze slechte hygiënische omstandigheden, zouden op een jaarlijks verlies van om en nabij 800 miljoen dollar uitkomen.

Nu moeten statistieken altijd heel voorzichtig betracht worden, maar het is wel duidelijk dat Vietnam het MDG7 (millenniumontwikkelingsdoel voor water en sanitatie) om 70 procent van de rurale bevolking in 2010 van hygiënische latrines voorzien te hebben, niet zal halen. Het doel om dan 85 procent van de plattelandsbevolking van schoon water te voorzien, lijkt dichter benaderd te worden.

Sinds 2008 is de Nederlandse ontwikkelingsorganisatie SNV betrokken bij het sanitatie- en hygiëneprogramma van de overheid. Zij houdt zich vooral bezig met capaciteitsontwikkeling in drie noordwestelijke provincies, een achtergebleven, bergachtig gebied en thuis van vele leden van de bergstamminderheden in Vietnam.

Volgens Doan Trieu Thanh, SNV-verantwoordelijke voor het project, komt het water dat de overheid levert, niet verder dan een reservoir bij een dorp. Dat water is wel enigszins gefilterd, maar onvoldoende om te drinken. Vanaf het reservoir is ieder huishouden zelf verantwoordelijk om het water naar huis te krijgen. Hoe ze dat doen, zal van hun financiële situatie afhangen. Soms wordt het met emmers gehaald, maar ook worden pijpleidingen aangelegd van het reservoir naar een open of gesloten watertank bij de woning, om het water op te vangen.

Volgens Thanh is het al langer bestaande overheidsprogramma voor rurale sanitatie deels ingezakt en vaak weinig effectief. Soms werd geld beloofd als mensen een latrine

Een vrouw en haar vader uit het dorp Na Hou Nung graven een latrine.

zouden bouwen. In sommige districten werden alle kosten betaald, in andere slechts een deel. Soms kregen mensen geld maar bouwden er geen latrine van. Soms werd een latrine gebouwd, maar werd deze, vanwege een gebrekkig bewustzijn betreffende hygiëne, niet gebruikt. Of de overheid stelde eisen waar men niet aan kon of wilde voldoen, bijvoorbeeld het soort materiaal dat gebruikt moest worden.

Ondergetekende bezocht een meerdaagse training voor dorpsgezondswerkers en dorpschouffden bij een dorpje in de provincie Lao Cai. Aanwezig zijn, behalve vertegen-

woordigers van SNV, lokale ambtenaren van verschillende overheidsinstellingen op gebied van onderwijs en training en gezondheidszorg én vertegenwoordigers van de vrouwen- en boerenorganisaties. Ze leren over de vier soorten latrines die gebruikt worden, hoe daar mee om te gaan, over hygiëne, het gebruik van zeep, maar ook hoe dit alles bij de bevolking te introduceren en geaccepteerd te krijgen. Daartoe gaan ze, als slot van de cursus, bij het gemeentehuis in twee dorpen een echte latrine bouwen. Daar mee doen zij praktische kennis op en de dorpingen komen op een natuurlijke

Een overdekt betonnen wc-hok los van de woning, middels een slang voorzien van water.

Trainees, gezondheidswerkers en dorpschouffden tijdens een rollenspel waarbij zij poepen nabootsen.

manier in aanraking met latrines. Bijna alle dorpingen komen wel eens voor vergaderingen of andere gemeenschappelijke activiteiten in het gemeentehuis en iedereen moet wel eens poepen. De training, met veel zelf-doen, rollenspel en humor, tracht ook uiteraard 'poep en pies' uit de taboesfeer te halen. Wel zo handig als je boeren wilt overtuigen geld en energie te besteden aan latrines, terwijl zij altijd prima in het oerwoud terecht konden.

Het programma lijkt effect te hebben. Eind 2009 waren al 2000 huishoudens in 43 dorpen bereikt, en had 60 procent van hen een latrine gebouwd. Maar dat zijn statistieken. We gaan een aantal dorpen langs. In Chiu Cai, een dorp van 51 huishoudens van de Xa Pho stam, waren voor de introductie van het project geen latrines, een maand later zijn er twee tijdelijke latrines, met plastic afgezette plekje in het oerwoud. In Na Hoi Nung, een dorp met 62 huishoudens van de Nung stam, waren er vijf of zes van die tijdelijke latrines, waar de poep open en bloot blijft liggen, of met regen wegspoelt. Nu waren er 15 gebouwde hygiënisch verantwoorde latrines. En in Kip Tuoc, een dorp van de Giay stam, met 67 huishoudens, is het aantal in een jaar tijd van nul naar 25 latrines gestegen.

Tekst en foto's: Roel Burgler

Een meisje van de Giay-stam spoelt een toilet door met water uit een emmer. De latrine heeft een verhoogd betonnen vloer en een hurkplaat, maar de overdekte omheining is van bamboe, waardoor weliswaar licht naar binnen valt maar het toilet de gebruiker geen volledige privacy biedt.

Een vrouw uit het dorp Na Hou Nung vult een emmer met water uit een kraan die boven het waterreservoir hangt. De familie heeft zelf een pijp moeten aanleggen van het centrale waterreservoir in het dorp naar hun woning.

Voorlichtingsposter over het belang voor de gezondheid van handen wassen met zeep.

